

“Kijk daar, een zwarte roodstaart!”, roept Andries Boone verrukt uit.

“Waaw, een kenner. Dat is knap, Andries, jij kent wel iets van vogels?”

“Ja, via mijn nonkel Rik en tante Kris die niet ver van een natuurgebied wonen. Bij hen heb ik voor het eerst een gekraagde roodstaart gezien. Die is nog zeldzamer dan de zwarte. Die roodstaarten zijn geweldig. Ze hebben geen schrik van katten en komen ze uitdagen tot op één meter.”

“Ja, die hebben de assertiviteit van een roodborstje. ‘Kijk eens, hier ben ik. *Don’t mess with me.*’”

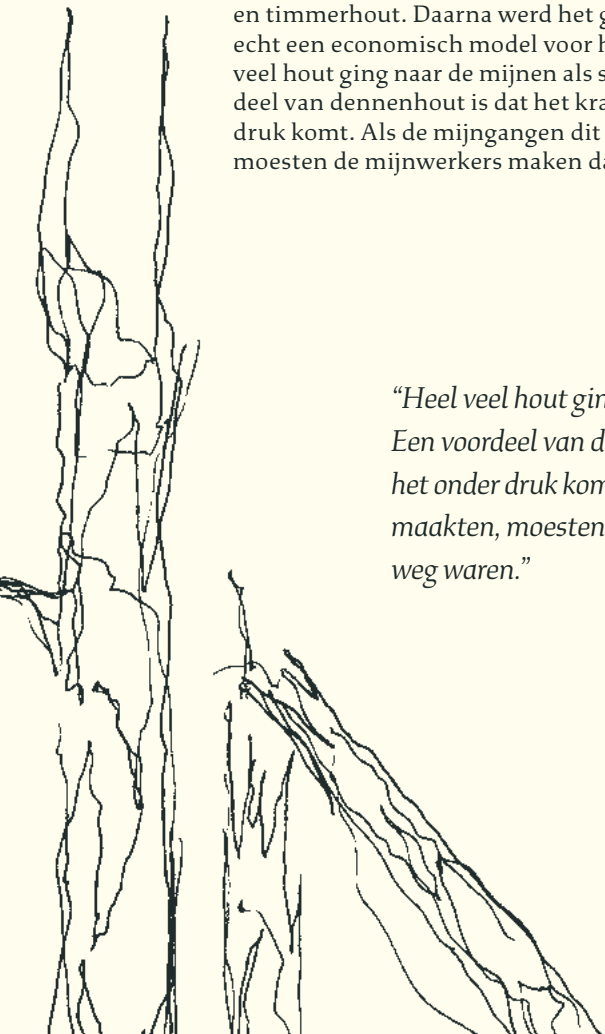
De toon is meteen gezet in Hertberg. De muzikant blijkt ook een begenadigd vogelkenner te zijn en de natuurmens een amateur-muzikant. “Ik kan een beetje tokkelen op een gitaar”, verklapt Koen. “Maar ik hoop ook accordeon te leren spelen. Een vroegere boswachter hier was aangetrouwde familie van het zevende knoopsgat. Ik zag hem op een familiefeest eens met zijn accordeon de ene polka na de andere spelen. Ik vond dat zo’n mooi beeld. Dat wil ik dus ooit ook kunnen.”

Koen Baert is sinds 2024 domeinwachter van Hertberg, één van de provinciale groendomeinen van de provincie Antwerpen. Tot 2004 was Hertberg onderdeel van de uitgestrekte eigendommen van de prins de Merode. Nu is het westelijke deel een provinciaal groendomein van zo’n 240 hectare groot. “Ik kom van de kanten van Aarschot, het Hageland dus. Toen ik een tiental jaar geleden naar hier verhuisde, had ik er een beetje schrik voor. De Zuiderkempen zijn plat en er staan alleen naaldbomen: dat waren mijn vooroordelen. Maar als je beter kijkt, is er hier veel meer te beleven. In de eerste plaats is dat vooral... rust.”

Als je naar boven kijkt, zie je inderdaad hoofdzakelijk dennen. Grove, maar vooral Corsicaanse dennen. Dertig meter loodrecht de lucht in. “De mooie ondergroei van loofbomen is relatief recent”, legt Koen uit. “De familie de Merode had eeuwenlang deze gronden in eigendom. Voor 1800 waren dat kleinere stukken. Na Napoleon kon de familie veel meer gronden aankopen en werd het een aaneengesloten gebied. Het waren monotone dennenbossen, die ervoor zorgden dat de mensen hout hadden. Voor 1800 was dat stoofhout en timmerhout. Daarna werd het grootschaliger en echt een economisch model voor houtproductie. Heel veel hout ging naar de mijnen als stuthout. Een voordeel van dennenhout is dat het kraakt als het onder druk komt. Als de mijngangen dit geluid maakten, moesten de mijnwerkers maken dat ze weg waren.”

“Heel veel hout ging naar de mijnen als stuthout. Een voordeel van dennenhout is dat het kraakt als het onder druk komt. Als de mijngangen dit geluid maakten, moesten de mijnwerkers maken dat ze weg waren.”

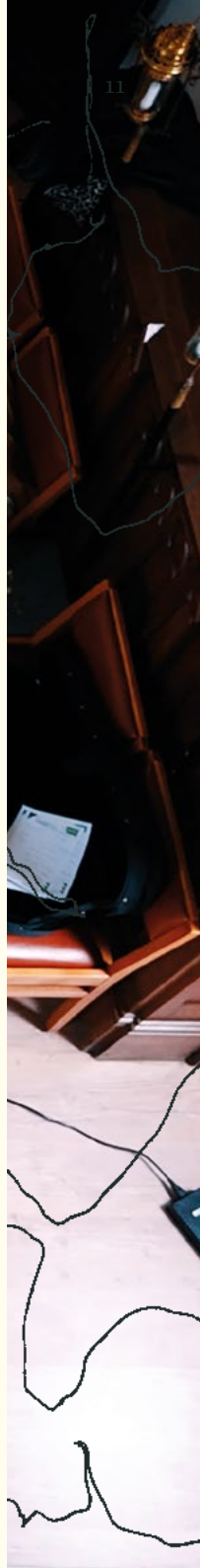

Die naaldbomen waren voor Andries Boone de inspiratie voor en tijdens zijn residentie. “Ik had bij dit gebied meteen Scandinavische vibes. Dus ik heb Oscar Beerten en Marieke Van Ransbeeck uitgenodigd om mee te komen musiceren. Oscar is een violist uit Herentals, Marieke komt uit Aalst en speelt doedelzak. Ze hebben allebei de Nordic Master in Folk gevolgd, een prestigieuze samenwerking tussen vier Scandinavische muziekacademies. We hebben hier een aantal dagen muziek gemaakt en de basis gelegd van een nieuwe plaat.”

“Toen ik hier rondliep, werden mijn ideeën nog versterkt. Als instrumentale muzikmaker denk ik sowieso in beelden. Dat kan heel abstract zijn, zoals een kleur, maar ook een kunstwerk. Hier is het dankzij de natuur dat ik beelden binnenkreeg. Tijdens onze residentie hadden we een aantal thema’s vastgelegd die we wilden uitwerken met ons drieën. Stel dat die residentie in een stad was geweest, dan zouden diezelfde thema’s een heel ander arrangement hebben gekregen, omdat je beelden anders zijn. De plaats waar je iets maakt, is echt bepalend. Ik begrijp heel goed waarom bands een week in de Ardennen gaan opnemen. Dan zijn ze weg van alles. Dan heb je de focus, maar ook de inspiratie van het landschap én van het samenzijn.”

Andries kreeg in Hertberg niet alleen inspiratie uit het Hoge Noorden. De bossen en dreven katapulteerden hem ook naar zijn kinderjaren. “De Rode Ridder heeft een trilogie over Horst. In één van de strips is hij op jacht in het Merodegebied. Dat beeld van de Rode Ridder die hier galoppeert, krijg ik niet uit mijn hoofd. De klank van jachthoorns is voor mij dus ook verbonden aan Hertberg. Ik vind die klank ongelooflijk. Het is een fysieke ervaring, zoals pauken van een groot orkest. Je kan dat wel door boxen beluisteren, maar eigenlijk moet je echt in die ruimte zijn. Dat is het verschil met bijvoorbeeld een viool.”

“In één van de strips van De Rode Ridder is hij op jacht in het Merodegebied. Dat beeld van de Rode Ridder die hier galoppeert, krijg ik niet uit mijn hoofd. De klank van jachthoorns is voor mij dus ook verbonden aan Hertberg.”

“Eigenlijk was dit deel van Hertberg geen jachtgebied”, verduidelijkt de domeinwachter. “De adellijke familie en vrienden gingen vooral jagen in Varenbroek en Helschot, hier vlakbij. Dat was meer open en gevarieerder van natuur. Hertberg was eerder een economisch model voor houtproductie.”

De brede dreven die voor de houtontginning én als prestigeproject werden aangelegd, zijn vandaag ideale wandelpaden. Speciaal voor rolwagens en buggy’s is er in Hertberg een rolwagenpad van 2,4 kilometer. “Ik heb mijn kindjes leren fietsen op dit pad”, vertelt Koen. Dat kan ook uitzonderlijk, volgens het parkreglement. Het echte fietspad, de parallel gelegen ‘exploitatieweg’, ligt vijftig meter verderop. Het rolwagenpad is maar één van de vele voorbeelden van toegankelijke natuur. “Dit gebied vervult verschillende functies: ontspanning, sociale ontmoeting, ecologie, duurzame houtproductie, landschapszorg ... Onze taak is ervoor te zorgen dat ze elkaar niet in de weg staan. Natuurbehoud en -ontwikkeling gaan samen met recreatie en mensen moeten zich comfortabel in het bos kunnen bewegen. Ook dieren hebben een veilige plek nodig. We doen ook aan educatie. Mensen kunnen mee padden en salamanders overzetten. Kinderen vinden het fantastisch om het oranje buikje van een Alpenwatersalamander te zien.”

Hertberg zet heel erg in op die toegankelijkheid, zeker voor kinderen. “Op zich heeft de natuur genoeg te bieden, maar om ze nog meer uitnodigend te maken zetten we speeltuigen en organiseren we evenementen en publieksactiviteiten, zoals speurtochten. Het zijn manieren om kinderen te verwonderen.”

“Dat is een verschil met vroeger”, pikt Andries in. “Wij gingen naar het bos om kikkerdril te zoeken en dikkoppen te vangen. Wij hadden geen smartphone, keken enkel tv op woensdag, want dan was *Merlina* op de buis. Voor de rest moesten we onze plan trekken om te spelen.”

“Maar die tendens is er bij muziek toch ook?”, reageert Koen. “Vroeger was de muziek op zich voldoende om de aandacht van mensen te trekken. Nu moet een optreden of festival een totaalbeleving zijn, met lekker eten en drinken erbij of een videoprojectie. We zijn daarin verwend geworden.”

“Een verhaal helpt me een bepaalde lijn uit te zetten. Het is belangrijk om me te onderscheiden van de rest, want er komt zoveel goede muziek uit.”

Net zoals die spelimpulsen een verhaal geven aan de natuur, probeert Andries ook telkens een verhaal te vinden bij zijn muziek. “Het helpt me een bepaalde lijn uit te zetten en het is belangrijk om je te onderscheiden van de rest. Er komt zoveel goede muziek uit. Het is gewoon niet te volgen.”

“Bij ons project *Houtekiet* hebben we even getwijfeld. We wilden met MANDolinMAN, ons mandolinekwartet, al lang iets doen met tekst. Acteur Dimitri Leue suggereerde dat onze muziek bij *Houtekiet* van Gerard Walschap past. Ik dacht aanvankelijk dat het te archaïsch zou zijn, maar dat is het helemaal niet. Het verhaal is universeel en nog altijd eigentijds. Het zijn de taal en de schrijfstijl die het een wat belegen kantje geven. Walschap schreef *Houtekiet* in 1939. Wist je trouwens dat hij in de jaren dertig vaak in Averbode kwam, als redacteur van het magazine *Hooger Leven*? *Houtekiet* was een revolutionair werk, over het conflict tussen kerk en staat en iemand die non-conformistisch leeft. Dat is een verhaal dat nog altijd heel actueel kan zijn. We hebben Jonas Van Tielen gevraagd om het verhaal te herschrijven. En die heeft dat met

heel veel respect voor de oorspronkelijke tekst gedaan. Jeroen Lenaerts, die je misschien kent als Tim uit *Thuis*, speelt een aantal personages uit het verhaal na. Hij doet dat op zo'n manier dat het boek echt tot leven komt."

"Voor er heel veel andere zever in onze beschaving ontstond was er natuur. We liepen daar als halfverwilderde apen rond en klopten al met twee stokken tegen elkaar. Ik denk dat daarom zoveel mensen de natuur intrekken: je komt tot rust omdat je terug naar de oorsprong gaat."

"Ik denk dat zowel natuur als muziek evolutionair zitten ingebakken", stelt Koen filosofisch. "Voor er heel veel andere zever in onze beschaving ontstond, was er natuur. We liepen daar als halfverwilderde apen rond en klopten al met twee stokken tegen elkaar. Ik denk dat dat ook de reden is waarom mensen nu de natuur intrekken. Je komt tot rust omdat je terug naar de oorsprong gaat. Hier bekom je van alle stress en zenuwachtigheid in de huidige maatschappij. Dat effect vinden we ook terug bij muziek, denk ik. Als je gaat dansen of naar een goed optreden gaat, dan kan dat helpen om die knoop in je buik los te maken. Zowel natuur als muziek zijn in hun beste vorm gelaagd. Mensen zeggen vaak dat je de natuur moet laten doen en niet mag ingrijpen. In Vlaanderen zijn er echter wel plantages of invasieve exoten, soorten die gaan domineren, waardoor je een monocultuur krijgt. Als je een beetje bijstuurt, krijg je complexiteit en geïmpregneerdheid. En dat is in de muziek ook het geval."

Andries: "Ja, arrangeren heet dat. Hoe je de muziek wil krijgen aan het einde van de rit. Binnen de traditionele muziek leeft die discussie erg. De tegenstanders ervan vinden dat je niet mag ingrijpen bij bestaande melodieën. Dat je ze moet spelen zoals ze lang geleden

bedoeld waren, zoals ze effectief bedoeld waren om te spelen'. En dan heb je aan de andere kant muzikanten die elektronica en effecten toevoegen. En het effect is zeker niet beter of slechter. Het is gewoon anders."

Koen: "Dat is zo. Maar in het beste geval zit er complexiteit in. Er is niks zo erg als drie weken aan een stuk naar Niels Destadsbader te moeten luisteren, met alle respect voor de man en zijn fans. En er is ook niks zo erg als alleen maar in een monotone plantage te moeten rondwandelen."

Andries: "Ik ga wel niet akkoord met mensen die zeggen: 'Beethoven, hij wilde dat het zo klonk, want het is zo opgeschreven.' Dat klopt niet. Dat was nu eens iemand die altijd op zoek bleef gaan. Zet hem in een muziekwinkel van nu en hij zou synthesizers gebruiken. Altijd op zoek naar anders, luider en beter. Een echt revolutionaire muzikant."

"Hij zou naar hardcore overstappen, of symphonic metal", besluit Koen met een dikke knipoog."

"Zet Beethoven in een muziekwinkel van nu en hij zou synthesizers gebruiken. Hij was altijd op zoek naar anders en luider en beter. Een echt revolutionaire muzikant."

